

Samanarvoinen elämäni

Suomen Caritas

Tietoa ja tehtäviä
9-12 -vuotiaille

Samanarvoinen elämäni – Välähdyksiä bangladeshilaisesta arjesta

Tämä vihko kokoa tietoa Samanarvoinen elämäni -hankkeesta ja siihen liittyvästä valokuvanäyttelystä.

Aluksi esittelemme, miten hanke liittyy kestävän kehityksen tavoitteisiin, Suomen kehitysyhteistyön periaatteisiin ja eriarvoisuuteen.

Seuraavaksi pohdimme, voiko myötätuntoisella suhtautumisella vähentää eriarvoisuutta. Lopuksi esittelemme lyhyesti valokuvaajan ja kerromme hänen kotimaastaan Bangladeshista.

Tämän jälkeen on vuorossa pohdintamateriaali, joka käsittelee eriarvoisuuteen liittyviä kysymyksiä ja rohkaisee myötätuntoiseen suhtautumiseen toisia ihmisiä kohtaan.

Aivan lopuksi on sanasto, joka avaa sekä GMB Akashin valokuvuihin liittyvien tarinoiden, että tämän pohdintamateriaalin termejä.

Hankkeen tarkoitus

Maailmassa miljardit ihmiset elävät eriarvoisessa asemassa. Syyskuussa 2015 Yhdistyneiden kansakuntien (YK) 193 jäsenvaltiota hyväksyivät 17 kestävän kehityksen tavoitetta.

Niiden tarkoituksena on vuoteen 2030 mennessä poistaa äärimmäinen köyhyys, suojella maapallon kantokykyä ja edistää tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. Tavoitteena on tehdä maailmasta parempi paikka kaikille. Eriarvoisuuden vähentäminen on yksi kestävän kehityksen tavoitteista.

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

Kestävän kehityksen tavoitteet

- Tavoite 1: **Ei köyhyyttä**
- Tavoite 2: **Ei nälkää**
- Tavoite 3: **Terveyttä ja hyvinvointia**
- Tavoite 4: **Hyvä koulutus**
- Tavoite 5: **Sukupuolten tasa-arvo**
- Tavoite 6: **Puhdas vesi ja sanitaatio**
- Tavoite 7: **Edullista ja puhdasta energiaa**
- Tavoite 8: **Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua**
- Tavoite 9: **Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja**
- Tavoite 10: **Eriarvoisuuden vähentäminen**
- Tavoite 11: **Kestävät kaupungit ja yhteisöt**
- Tavoite 12: **Vastuullista kuluttamista**
- Tavoite 13: **Ilmastotekoja**
- Tavoite 14: **Vedenalainen elämä**
- Tavoite 15: **Maanpäällinen elämä**
- Tavoite 16: **Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto**
- Tavoite 17: **Yhteistyö ja kumppanuus**

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

Lopettaa köyhyys, suojella planeettamme ja torjua eriarvoisuutta ja epäoikeudenmukaisuutta

Koko yhteiskunnan luovuus, osaaminen, teknologia ja taloudelliset resurssit ovat välttämättömiä kestäväen kehityksen saavuttamiseksi. Meidän kaikkien on tehtävä osamme, ja jokainen meistä voi olla osa muutosta, jotta maailmasta tulisi oikeudenmukaisempi ja tasa-arvoisempi paikka elää!

Lisätietoja globaaleista tavoitteista löydät Samanarvoinen elämäni -hankkeen nettisivuilta osoitteesta www.samanarvoinenelamani.org.

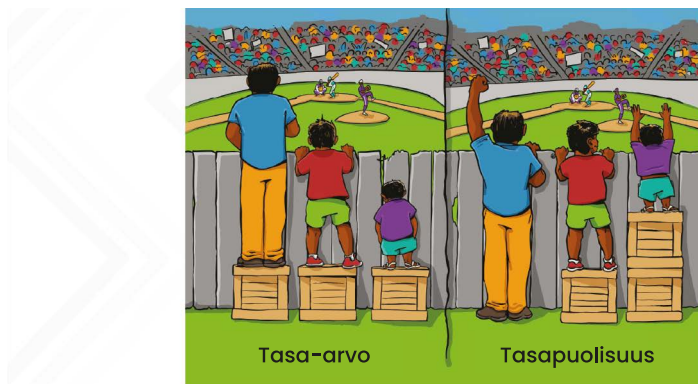
Mitä Suomen kehityspolitiikka tavoittelee?

Suomen kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön keskeisenä tavoitteena on tukea kehitysmaiden pyrkimyksiä eriarvoisuuden poistamiseksi ja edistää kestävää kehitystä.

Kehityspolitiikka on toimintaa, joka tähtää maailmanlaajuisesti köyhyyden vähentämiseen, yksilöiden oikeuksien toteutumiseen ja kestävän kehityksen edistämiseen. Kehitysyhteistyö on käytännön yhteistyötä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Kehityspolitiikkaan kuuluu myös yhteistyö erilaisten järjestöjen kanssa. Yhtenä keinona on tukea kehitysyhteistyöjärjestöjen hankkeita ja globaalikasvastusta maailmanlaajuisen eriarvoisuuden poistamiseksi.

Mitä eriarvoisuus on?

Eriarvoisuus merkitsee ihmisten välillä olevaa epäoikeudenmukaista erilaisuutta. Eriarvoisuus näkyy esimerkiksi terveyteen, sukupuoleen, ikään tai asumiseen liittyvässä hyvinvoinnissa. Tämä johtuu monesti epäreiluista olosuhteista ja kohtelusta. Eriarvoisuuteen voidaan vaikuttaa esimerkiksi kiinnittämällä huomiota siihen, millaiset mahdollisuudet yksilöllä on koulutukseen, terveyspalveluihin ja puhtaaseen ympäristöön. Eriarvoisuutta voi vähentää joko tasa-arvoisella kohtelulla, eli antamalla kaikille saman verran, tai antamalla kullekin tarpeen mukaan.

Tasa-arvo ja tasapuolisuus merkitsevät eri asioita.

Suomea pidetään monien tutkimusten ja vertailujen mukaan yhtenä maailman oikeudenmukaisimmista ja tasa-arvoisimmista maista. Siitä huolimatta 80 prosenttia suomalaisista kokee, että eriarvoistumisen lisääntyminen on suuri uhka.

Eriarvoisuus myös vähentää kykyä kokea myötätuntoa. Me kaikki voimme vaikuttaa eriarvoisuuden vähentämiseen jokapäiväisessä elämässämme ja pyrkiä opettelemaan myötätuntoa. Tärkeää on, että kiinnitämme huomiota siihen, miltä toisesta tuntuu.

Myötätunto vähentää eriarvoisuutta

Myötätunto auttaa eriarvoisuuden vähentämisessä. Joskus on tarve miettiä kuka saa auttaa, ketä saa auttaa ja kenen on lupa auttaa ketäkin.

Myötätuntoista toimintaa voi olla katse, lämmin hymy, oven auki pitäminen, toisen näkeminen ja toisen toimijuuden tunnistaminen. Myötätuntoinen ihminen näkee toisen ihmisen halut ja tarpeet. Myötätunto on myös heikoimpien puolustamista.

Mitä myötätunto on?

Myötätuntoon yhdistyy tieto, tunne ja toiminta.

Toimintaa voi olla katse, lämmin hymy, oven auki pitäminen, toisen näkeminen ja toisen toimijuuden tunnistaminen.

Myötätuntoinen ihminen näkee toisen ihmisen halut ja tarpeet.
Myötätunto on myös heikoimpien puolustamista.

GMB AKASH

Valokuvaaja GMB Akash on myös hyväntekijä

GMB Akash on bangladeshilainen valokuvaaja, joka on kuvannut monia hyljeksittyjä ryhmiä, kuten prostituoituja, kastittomia eli daliteja ja kehitysvammaisia. Kuvillaan hän yrittää saada heidän äänensä kuuluviin.

Akash on auttanut monia kuvaamistaan ihmisistä esimerkiksi viemällä köyhille perheille lämpimiä vaatteita, koululaisille asuja ja muslimien Eid-juhlaa viettäville ruokaa. Hän on myös auttanut ihmisiä yritysten perustamisessa: katulapset myyvät popcornia, mies myy vaatteita rikshakojusta ja toinen mies myy kurkkuja.

Akash on perustanut koulun, jossa köyhistä perheistä olevat lapset saavat opetusta. Hän kouluttaa myös ihmisiä valokuvaamaan. Akash on saanut kuvistaan monia kansainvälisiä palkintoja.

- Bangladesh sijaitsee Etelä-Aasiassa.
- Sen naapurimaita ovat Intia ja Myanmar.
- Bangladesh itsenäistyi Pakistanista vuonna 1971.
- Väkiluku 162,7 miljoonaa.
- Pääkaupunki on Dhaka, jossa on noin 7 miljoonaa ihmistä.
- Virallinen kieli on bengali.
- Valuutta on taka.

Bangladesh on tiheään asuttu maa

Bangladesh on yksi maailman tiheimmin asutuista valtioista. Bangladeshiin iskee vuosittain useita monsuunitulvia ja trooppisia hirmumyrskyjä. Tulvien aikaan isoja osia maasta on jaanyt veden alle. Luonnonkatastrofien vaikutusta pahentavat metsien hakkuut ja eroosio.

Yli puolet bangladeshilaisista työskentelee maanviljelijöinä. Maassa on useita tehtaita, joissa tehdään vaatteita länsimaiden markkinoille. Suurin osa tehtaiden työntekijöistä on naisia. He saavat usein melko vähän palkkaa ja työolosuhteet ovat huonot.

Suurin osa bangladeshilaisista on muslimeja. Maassa asuu myös muiden uskontojen edustajia, kuten hinduja, buddhalaisia ja kristittyjä.

Bangladesh on yksi maailman köyhimmistä maista. Terveys- ja koulutustaso ovat nousseet vähitellen, mutta maassa on pulaa puhtaasta vedestä. Suurin osa väestöstä elää maaseudulla.

Eriarvoisuutta on myös Bangladeshin sisällä. Vaikka maassa on muslimienimmistö, hindulaistaustaiset kastittomat eli dalitit ovat hyljeksityssä asemassa.

Pohdintamateriaali

Hyvä pohdintamateriaalin lukija,

Tämä materiaali on luotu oppaaksi kaikille, jotka haluavat oppia lisää globaaleista kysymyksistä. Jotkut ohjeet ovat erityisesti opettajille ja muille kasvattajille globaalikasvatukseen.

Materiaali liittyy Suomen Caritaksen Samanarvoinen elämäni -hankkeeseen. Sen puitteissa järjestetään vuosien 2021-2024 aikana bangladeshilaisen valokuvataiteilijan GMB Akashin valokuvanäyttelyitä eri puolella Suomea sekä netissä. Haluamme rohkaista kaikkia kuvien katselijoita käymään läpi seuraavia tehtäviä, ja pohtimaan, mitä keinoja meillä on vähentää eriarvoisuutta.

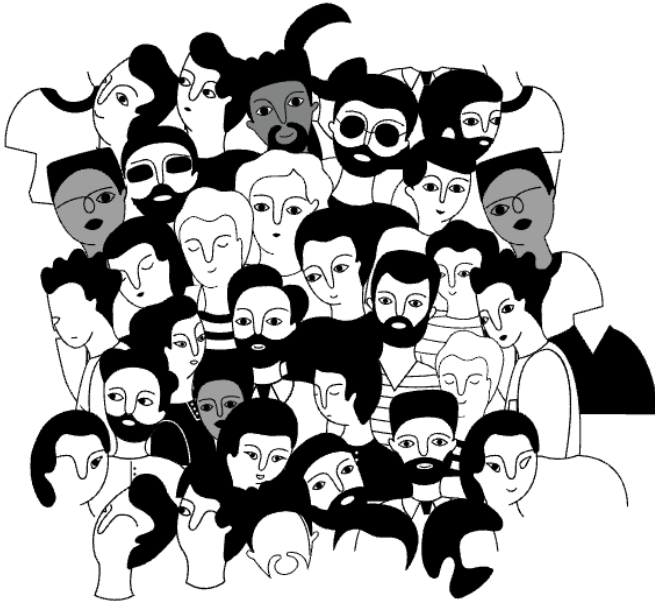
Kasvattajille ja opettajille:

Nämä pohdintatehtävät on tarkoitettu 9-12 -vuotiaille. Hankkeen verkkosivuilla www.samanarvoinenelamani.org/ryhmatehtavat löydät tehtäviä, joita voit hyödyntää millä tahansa luokka-asteella.

Osa näyttelykuvista saattaa järkyttää herkempää lasta ja jotkut kuvateksteistä tai pohdintatehtävistä voivat myös sisältää käsitteitä, jotka ovat tuntemattomia lapselle, ja joista puhuminen saattaa tuntua haastavalta. Tästä syystä olemme keränneet materiaalin loppuun käsittepankin, jonka tarkoituksena on auttaa kasvattajaa käsittelemään aiheita lasten kanssa.

Eriarvoisuus vaikuttaa miljardien ihmisten elämään. Se on asia, johon suomalaistenkin täytyy vaikuttaa niin kehitysyhteistyön kuin omien valintojenkin kautta. Kasvattajat ovat merkittävässä roolissa lasten kasvattamisessa myötätuntoisiksi yksilöiksi, jotka osaavat tunnistaa eriarvoisuutta, kyseenalaistaa sitä synnyttäviä rakenteita ja pyrkivät omassa elämässään tasa-arvoisuuteen ja eriarvosuuden vähentämiseen.

Haluamme innostaa sinua käsittelemään eriarvoisuuden teemaa niin oppitunneilla, harrasteryhmissä kuin kotona tapahtuvissa yhteisissä keskusteluissa. Muokkaa materiaalia haluamallasi tavalla ja poimi sieltä ideoita omaan opetukseesi ja arkeesi.

1. Ihmisen perustarpeet. Tarkastele alla ja viereisellä sivulla olevaa listaa ja mieti, mitä sanat merkitsevät sinulle:

- ravitseva ruoka
- puhdas vesi
- televisio
- polkupyörä
- mahdollisuus sanoa oma mielipide
- terveydenhuolto
- oma huone
- karkkeja
- turvallisuuden tunne
- koulutus
- omaa rahaa
- lomamatka
- koti
- mahdollisuus harjoittaa uskontoa
- puhdas luonto
- kännykkä
- paikka missä pelata ja leikkiä

- a. Mitkä niistä ovat sinulle kaikkein tärkeimpiä?
- b. Mitkä ovat ihmisen perustarpeita, joihin kaikilla ihmisillä, ympäri maailmaa on oikeus?
- c. Muistele näkemiäsi valokuvia. Kuvataanko jossain niistä yllä olevia asioita?

Ihmisen perustarpeet

Ravitseva ruoka

Puhdas vesi

Televisio

Polkupyörä

Mahdollisuus sanoa oma mielipide

Terveystenhoito

Oma huone

Karkkeja

Turvallisuuden tunne

Koulutus

Omaa rahaa

Lomamatka

Koti

Mahdollisuus harjoittaa uskontoa

Puhdas luonto

Kännykkä

Paikka, missä leikkiä ja pelata

2. Muistele edellisessä tehtävässä mainittuja perustarpeita.

- a. Millainen koulusi on? Entä millaista ruokaa syöt? Minne menet jos sairastut?
- b. Pääsetkö halutessasi puhtaan luonnon äärelle esimerkiksi metsään, puistoon tai rannalle?
- c. Kuka pitää huolta sinun tarpeistasi?
- d. Voisitko itse tehdä jotain jokapäiväisessä elämässä, että sinulla, ja muillakin lapsilla, olisi mahdollisuus näihin asioihin?
- e. Monilla lapsilla on jonkinlainen viikottainen tehtävälista – ehkä sinullakin. Minkä vuoksi tehtävät yleensä tehdään? Onko jotain, mitä voisit lisätä viikottaiseen tehtävälistaasi?

3. Palauta mieleesi yksi valokuvissa esiintyneistä henkilöistä. Mieti, miltä maailma näyttää hänen näkökulmastaan.

- a. Mitkä ovat hänelle tuttuja paikkoja ja asioita? Entä outoja ja eksoottisia?
- b. Millaisessa paikassa kuvan henkilö voisi haluta asua?
- c. Jos voisit viedä henkilön jonnekin sinulle tuttuun paikkaan, minne veisit hänet? Miksi?

4. Mieti, mikä tekisi sinut onnelliseksi juuri nyt.

- a. Jos syntymäpäiväsi olisi ensi viikolla, niin mitä haluaisit lahjaksi?
- b. Entä jos hyvä haltija lupaisi toteuttaa minkä tahansa toiveesi?

5. Muistuuko mieleesi jokin kerta, kun teit mielestäsi väärin? Entä milloin muistat tehneesi oikein, vaikka olisit ehkä voinut tehdä toisin? Onko hyvyydestä ja oikein tekemisestä hyötyä?

6. Mieti ystäviäsi, luokkatovereitasi, ja muita tuntemiasi ihmisiä. Onko heillä kaikilla asiat hyvin? Uskotko, että kaikkia heitä kohdellaan hyvin heidän jokapäiväisessä elämässään?

7. Onko jotakuta kaveriasi, ystävääsi tai lähimmäistäsi kohdeltu joskus väärin?

- a. Mitä voisit tehdä sellaisessa tilanteessa?
- b. Voisiko vastaavanlaisen tilanteen estää tapahtumasta tulevaisuudessa?

8. Palauta mieleesi joku kuvien henkilöistä.

- a. Mitä asioita muistat hänestä ensimmäisenä?
- b. Miten kuvailisit häntä?
- c. Miksi arvelet muistavasi juuri ne asiat?
- d. Millaisia toiveita ja pelkoja henkilöllä on ja millainen hän on luonteeltaan?
- e. Uskotko hänen oikeasti olevan kuvittelemasi kaltainen?
- f. Oletko oikeassa elämässä erehtynyt joskus pitämään henkilöä toisenlaisena kuin mitä hän oikeasti on?

Meillä kaikilla on ennakkoluuloja, eli käsityksiä, jotka ovat syntyneet ennen ihmiseen tai asiaan tutustumista. Usein ne evät kuitenkaan pidä paikkaansa. Tärkeää onkin omien ennakkoluulojen tunnistaminen ja tunnustaminen.

9. Onnellisuus

- a. Muistuuko mieleesi joku kuvien henkilöistä, joka oli onnellinen?
- b. Entä surullinen ja vihainen omasta tilanteestaan?
- c. Milloin olet itse tuntenut itsesi erityisen epäonnekkaaksi?
- d. Milloin olet itse tuntenut itsesi erityisen onnelliseksi?

10. Muistele valokuvissa näkemiäsi henkilöitä.

- a. Mitä kuvien henkilöt pelkäävät?
- b. Siirrä sitten huomiosi omiin läheisiisi, ystäviisi, perheenjäseniisi. Millaisia pelkoja tai suruja heillä voisi olla?
- c. Mikä saa sinut jaksamaan vaikeiden tilanteiden yli? Mistä erilaiset ihmiset saavat voimaa?
- d. Saatko itse voimaa samanlaisista asioista kuin läheisesi tai kuvien henkilöt?

11. Mieti millaisissa tilanteissa koet ystäväsi ja perheenjäsenesi välittävän sinusta ja rakastavan sinua.

- a. Miten he sen näyttävät?
- b. Miten itse haluaisit heidän osoittavan sinulle, että he välittävät sinusta?
- c. Näytätkö itse heille tarpeeksi usein, että välität heistä?
- d. Voisitko löytää arjen keskeltä tilanteen, jossa näyttää heille, että välität heistä – vaikka jo tänään?

12. Palauta mieleesi kuvien henkilöt.

- a. Kuka kuvien ja tarinoiden henkilöistä nousee mieleesi onnellisena? Miksi?
- b. Miten itse tulet onnelliseksi? Tuletko onnelliseksi samankaltaisista asioista kuin kuvien henkilöt?

13. Yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että ihmisiä pidetään saman arvoisina ja heille pyritään takaamaan samat oikeudet ja samanlaiset mahdollisuudet.

- a. Millä tavoin ihmisoikeudet ja yhdenvertaisuus toteutuvat eri puolilla maailmaa?
- b. Millä tavoin sinä voisit edistää yhdenvertaisuutta esimerkiksi omassa luokassasi tai harrastusryhmässäsi?

Käsitepankki

- **Allah** – Allah on arabian kielen sana, joka tarkoittaa Jumalaa. Muissa kielissä, esimerkiksi suomen kielessä, sanalla viitataan usein erityisesti islaminuskon Jumalaan.
- **Anoreksia** – Anoreksia, eli laihuushäiriö on sairaus, jossa henkilö alkaa eri syistä säännöstellä, väistellä ja välttää syömistä. Se on psykiatrinen pitkäaikaissairaus, jossa sairastuneella on pakonomainen tarve pudottaa painoaan.
- **Basaari** – itämainen, erityisesti islamilaiseen kulttuuriperinteeseen kuuluva katettu tori tai kauppapaikka.
- **Dalit** – hindujen kastilaitoksessa perinteisesti kastittomista käytetty nimitys. Hindulaisuudessa ihmiset jaetaan kasteihin, ja ilman kastia jääneiden dalitien asema on ollut perinteisesti kaikkein huonoin. Ylempiin kasteihin kuuluvat käyttävät monesti kasteihin kuulumattomista nimitystä ”koskematon”, joka on halventava. Daliteja löytyy muun muassa Intiasta, Nepalista, Bangladeshista ja Pakistanista.
- **Eid** – id al-Fitr- eli Eid-juhla päättää ramadan-kuukauden, jonka ajan muslimit paastoavat valoisana aikana.

- **Eroosio** – Maanpinnan kulumista eli eroosiota tapahtuu esimerkiksi veden, jään, tuulen tai jonkin muun maaperää kuluttavan tekijän seurauksena. Jopa kolmasosa maapallon viljelysmaasta on tuhoutunut eroosion ja saastumisen seurauksena.
- **Huumeet** – Huumeet ovat aineita, jotka muuttavat henkilön henkistä tai fyysistä tilaa. Jotkut huumeista voivat aluksi tuottaa mielihyvää, mutta monesti niiden vaikutus on hyvin arvaamatonta ja ne voivat olla käyttäjälle hyvin vaarallisia.
- **Iftar** – ilta-ateria, jolla muslimit päättävät päivittäisen ramadan-paaston auringonlaskun jälkeen.
- **Itsemurha** – Kuolemasta ja itsemurhasta tulee puhua lapselle ja nuorelle hänen kehitystasonsa mukaisesti. Voit avata asiaa kysymällä, mitä lapsi ymmärtää sanoilla ”kuollut” tai ”itsemurha”. Vastauksen kuultuasi voit selittää, esimerkiksi että: ”Kun ihminen kuolee, hän lakkaa hengittämästä ja ajattelemasta. Itsemurhassa ihminen on tehnyt jotain sellaista, minkä vuoksi hänen ruumiinsa ei enää toimi.”

- **Kasti** – Kastilaitos on järjestelmä, jossa yksilön aseman, toimintamahdollisuudet ja kulttuurin määrittää hänen syntyperänsä. Hindujen yhteiskunta jakautuu eri kasteihin, eli yhteiskuntaluokkiin. Kastilaitoksen sääntöjen mukaan ylemmän ei ole hyvä olla tekemisissä alempaan kastiin kuuluvan kanssa. Neljän kastin ulkopuolelle jäävät kastittomat, eli dalitit, jotka ovat pääkastien alapuolella ja tekevät kaikkein vähiten arvostettuja töitä.
- **Maahanmuuttaja, "mamu"** – Ulkomailla syntynyt henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen, mutta asuu Suomessa ja on saanut oleskeluoikeuden. Maahanmuuttaja ei ole haukkumasana, vaikka sen lyhennettä "mamu" käytetään joskus sillä tavoin. Termiä käytetään monesti virheellisesti myös esimerkiksi yksilön nimen, ulkonäön tai äidinkielen perusteella.
- **Monsuuni** – Monsuuni on sääilmiö, johon kuuluvat vuodenaikojen mukaan suuntaa vaihtavat rajut tuulet sekä rankat ja pitkäkestoiset sateet. Monsuuneja esiintyy trooppisilla alueilla eri puolilla maailmaa, erityisesti Kaakkois-Aasiassa.

- **Prostituutio** – Seksistä ja prostituutiosta kannattaa kertoa lapselle ja nuorelle hänen kehitystasonsa mukaisesti. Voit avata asiaa kysymällä, mitä lapsi ymmärtää sanalla ”rakastelu”, ja kertoa sitten sen olevan aikuisten välistä hellyyttä ja nautintoa. Voit selittää esimerkiksi että: ”Prostituutio on näyteltyä hellyyttä, mitä jotkut päätyvät tekemään ansaitakseen rahaa.”
- **Pyhäkkö** – on pyhä paikka, joka on omistettu tietylle jumaluudelle, sankarille tai esikuvalla hänen ylistämistään ja palvomistaan varten.
- **Ramadan** – Ramadan on islamilaisen kalenterin yhdeksäs kuukausi ja paaston aikaa muslimeille. Sen aikana pidättäytyään ruoasta ja juomasta aamun sarastuksesta auringonlaskuun, sekä keskitytään omaan henkiseen kasvuun – kiitollisuuteen, kärsivällisyyteen, armollisuuteen ja myötätuntoon.
- **Riksha** – yhden tai kahden henkilön kuljettamiseen tarkoitettut rattaat, joita vedetään usein joko polkien tai skootterivetoisesti.

- **Sari (saree tai shari)** – naisten Intiassa, Bangladeshissa, Sri Lankassa ja Nepalissa käyttämä vaate. Sari on useita metrejä pitkä kankaansuikale, joka kiedotaan päälle siten, että se peittää koko vartalon.
- **Sehery (suhoor tai sehri)** – aamuateria, jonka jälkeen muslimit aloittavat päivittäisen ramadaniin kuuluvan paaston.
- **Sweeper, lakaisija** – ihminen joka lakaisee katuja ja puhdistaa viemäreitä usein paljain käsin. Näiden työtehtävien ajatellaan perinteisesti kuuluvan kastittomille, eli daliteille.

GMB Akashin kuvassa Md. Rabbi, joka puhdistaa työkseen viemäreitä ja lakaisee katuja

- **Sykloni** – Liikkuva matalapaine, eli sykloni, aiheuttaa trooppisilla alueilla monesti hirmumyrskyjä, kuten hurrikaaneja, taifuuneja, tai trooppisia sykloneja. Ne ilmenevät pyörteisenä tuulena, kaatosateena ja ukkosena.
- **Taka** – Bangladeshin rahayksikkö (BDT). Yksi euro vastaa noin 100 takaa.
- **Vammainen** – ihminen, jolla on joki pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kanssa voi estää hänen täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa (YK:n vammassopimus, 2016). Vammaisuudesta saa ja pitääkin puhua, mikäli se tapahtuu asiallisesti. “Vammainen” ei ole haukkumasana.

Tämä pohdintamateriaali sisältyy Suomen Caritaksen Samanarvoinen elämäni -hankkeeseen. Siihen sisältyy valokuvaaja GMB Akashin kuvien näyttely, somekampanja ja työpajat ammatillisissa oppilaitoksissa.

Hanke toteutetaan vuosina 2021-2024 ja se saa Ulkoministeriön viestinnän ja globaalin kasvatuksen tukea. Pohdintamateriaalin tekstit ovat kirjoittaneet Mervi Hakoniemi ja Laura Koskelainen.

Löydät lisää tietoa hankkeesta sivulta www.samanarvoinenelamani.org.

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

 **Suomen
Caritas**